

Svar på remiss av Boverkets rapport *Tillsynsavgift och byggsanktionsavgifter.*

Ärendet

Boverket har fått i uppdrag från regeringen att utreda om byggnadsnämnderna bör ges möjlighet att ta ut avgifter för att täcka kostnaderna i samband med vissa tillsynsuppgifter enligt plan- och bygglagstiftningen och förutsättningarna för att införa en byggsanktionsavgift för ytterligare överträdelser. Rapporten har sammanställts och remitterats till byggnadsnämnden i Danderyds kommun för synpunkter.

Vid en samlad bedömning anser Boverket att de skäl som talar emot att införa en möjlighet för byggnadsnämnderna att ta ut en tillsynsavgift är så starka att en sådan möjlighet inte bör införas. Regeringen bör i stället vidta andra åtgärder för att förbättra och effektivisera byggnadsnämndernas tillsynsarbete. Boverket anser dock att det finns skäl att överväga om kommunen ska få en möjlighet att ta ut en sådan administrativ avgift för tillsyn av obligatorisk ventilationskontroll, OVK, men att en ökad digitalisering och automatisering förväntas komma vilket minskar behovet av att införa en administrativ avgift.

Boverket anser att det finns förutsättningar att införa en byggsanktionsavgift för tre ytterligare överträdelser och lämnar förslag om hur sådana avgifter kan regleras.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Byggnadsnämnden antar förslag till yttrande daterat 2021-10-08 och överlämnar det till Finansdepartementet som svar på remissen.

Bakgrund

Boverket har fått i uppdrag att utreda dels om byggnadsnämnderna bör ges möjlighet att ta ut avgifter för att täcka kostnaderna i samband med vissa tillsynsuppgifter enligt plan- och bygglagstiftningen, dels om det finns förutsättningar att införa en byggsanktionsavgift för att

- påbörja arbeten som inte omfattas av ett partiellt startbesked,
- inte återställa en plats när tiden för ett tidsbegränsat bygglov har gått

ut, och

- inte avhjälpa ett enkelt avhjälpt hinder mot tillgänglighet och användbarhet i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser.

I ett tilläggsuppdrag har Boverket fått i uppdrag att även utreda om det finns förutsättningar att införa en byggsanktionsavgift för att påbörja en åtgärd i strid mot

- villkor i lov om att detaljplan eller områdesbestämmelser får laga kraft,
- villkor i bygglov om att ersättning för gator eller andra allmänna platser betalas eller att säkerhet för ersättningen ställs, och
- förutsättningar för verkställbarhet av lovbeslut.

Boverket ska i förekommande fall lämna förslag till nödvändiga författningsändringar.

Enligt regeringen bör dock vissa kriterier uppfyllas för att det ska vara lämpligt att införa en avgift för tillsyn. Det krävs att de som ska betala avgift får en tydlig motprestation, att det är möjligt att täcka samtliga kostnader för tillsynsarbete med avgifter, att uttaget av avgift ger incitament till avsedda beteenden och i vart fall inte motverkar syftet med tillsynen, att avgiften är lättbegriplig och förutsebar för den som ska betala avgift och att avgift tas ut på ett rättvist och rimligt sätt.

Boverket jämfört fyra olika alternativa sätt att ta ut tillsynsavgift. Jämförelsen av alternativen visar att en tillsynsavgift visserligen kan utformas så att kravet på tydlig motprestation i huvudsak uppfylls i flera av alternativen och full kostnadstäckning i två av alternativen. Det är däremot inte möjligt att utforma en tillsynsavgift på ett tillräckligt rättvist och rimligt sätt och så att den leder till att avsedda incitament i form av förbättrad regelefterlevnad och mer och effektivare tillsyn uppnås. Det är även tveksamt om det är möjligt att utforma en tillsynsavgift på ett tillräckligt lättbegripligt och förutsebart sätt.

Det mesta talar för att kommunerna i varierande grad kommer att ersätta den nuvarande skattefinansieringen med finansiering med tillsynsavgifter, vilket innebär att de i praktiken inte kommer att utföra mer tillsyn. Boverket konstaterar att byggnadsnämndernas tillsynsansvar är otydligt och att det inte ställs något krav på att de ska ha en tillsynsplan som tydligt redovisar hur mycket och vilken typ av tillsyn de avser att utföra.

Enligt Boverkets uppfattning är det mycket tveksamt om det mot den bakgrunden är rimligt att införa en rätt för byggnadsnämnderna att ta ut en tillsynsavgift.

Mot bakgrund av den otydliga regleringen av byggnadsnämndernas tillsyn och då regeringens syfte om mer och effektivare tillsyn och regeringens kriterier för att införa tillsynsavgift inte uppnås i tillräcklig utsträckning anser Boverket att det inte bör införas en möjlighet för byggnadsnämnderna att ta ut avgifter för att täcka kostnaderna i samband med tillsyn enligt plan- och bygglagstiftningen.

OVK

Till skillnad mot vad som gäller för de tillsynsobjekt som omfattas av byggnadsnämndernas generella tillsynsansvar är ventilationssystem och motordrivna anordningar föremål för obligatorisk funktionskontroll och besiktning.

Eftersom funktionskontrollen och besiktningen av ventilationssystem och motordrivna anordningar brister i flera avseenden, bland annat på grund av att byggnadsnämnderna inte har tillräcklig kännedom om vilka ventilationssystem och anordningar som finns, anser Boverket att det finns skäl att överväga om de ska få en möjlighet att ta ut en sådan administrativ avgift.

Enligt Boverkets bedömning kan en ökad digitalisering och automatisering förväntas komma att minska behovet av att införa en möjlighet för byggnadsnämnderna att ta ut en administrativ avgift för det arbete som idag krävs för att registrera och hantera de protokoll som lämnas in.

Byggsanktionsavgift

Boverket anser att det finns förutsättningar att införa en byggsanktionsavgift för tre ytterligare överträdelser och lämnar förslag om hur sådana avgifter kan regleras. Boverket föreslår att det ska införas en byggsanktionsavgift för att

- påbörja arbeten som ingår i en åtgärd som kräver lov eller anmälan innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked som omfattar den del av åtgärden som arbetena avser,
- inte återställa en plats eller ett byggnadsverk innan tiden för ett tidsbegränsat bygglov har gått ut, och
- påbörja en åtgärd som omfattas av beslut om lov innan den tidpunkt som byggnadsnämnden i ett startbesked har angett att åtgärden får påbörjas med anledning av
 - villkor om att detaljplan eller områdesbestämmelser vinner laga kraft,
 - villkor om att ersättning för gator eller andra allmänna platser betalas eller att säkerhet för ersättningen ställs, och
 - förutsättningar för verkställbarhet

I anslutning till förslagen om byggsanktionsavgift föreslår Boverket även vissa ändringar i och tillägg till bestämmelserna om tidsbegränsade bygglov, startbesked och verkställbarhet av lovbeslut.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret synpunkter

Miljö- och stadsbyggnadskontoret delar Boverkets bedömning att det inte bör införas en möjlighet för byggnadsnämnderna att ta ut avgifter för att täcka kostnaderna i samband med tillsyn enligt plan- och bygglagstiftningen.

Kontoret delar delvis Boverkets bedömning om avgift för obligatorisk ventilationskontroll (OVK) och motordrivna anordningar. Tillsyn för OVK är återkommande tillsyn såsom miljötillsyn och avgift bör kunna tas ut. Till skillnad mot Boverket anser kontoret att även med en ökad digitalisering och automatisering som förväntas komma innebär tillsynen ändå kostnader för byggnadsnämnden. Den kostnaden bör då täckas av en avgift.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret delar Boverkets bedömning om nya sanktionsavgifter.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Jamal Esfahani
Stadsarkitekt

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande 2021-10-08. Svar på remiss av Boverkets rapport Tillsynsavgifter och byggsanktionsavgifter
2. Förslag till Yttrande. Svar på remiss av Boverkets rapport angående tillsynsavgifter och byggsanktionsavgifter
3. Remissmissiv (inkom 2021-07-02)
4. Boverkets rapport 2021:13. Tillsynsavgift och byggsanktionsavgifter

Expedieras
Finansdepartementet, fi.remissvar@regeringskansliet.se (dnr Fi2021/02315)

Kopia till:
Fi.sba.spn@regeringskansliet.se